

Włodzimierz Kaczmar

Włodzimierz Kaczmar gimnazjum i studia prawnicze ukończył we Lwowie (studia zostały przerwane na kilka lat służbą wojskową w czasie wojny światowej). Naukę śpiewu rozpoczął równoległe, w 1913 roku w Mediolanie u wybitnego barytona Mario Roussela. Z jego lwowskich pedagogów wymienia się natomiast Adama Okońskiego, ale właściwym jego nauczycielem był mediolański pedagog, Giovanni Laura, u którego uczył się w latach 1920 - 1921. Debiut operowy artysty miał miejsce 24 kwietnia 1920 roku we Lwowie w partii Księcia Gremina w *Eugeniuszu Onieginie*. Do roku 1923 występował sporadycznie we Lwowie i w Teatro dal Verme w Mediolanie. Już wtedy zwrócił na siebie uwagę kulturą muzyczną i pięknym basowego głosu. Spektakularny sukces odniósł jednak w listopadzie 1923 roku wykonując pod dyrekcją Pietra Mascagniego partię Faraona w Teatro Costanzi w Rzymie w galowym spektaklu *Aidy* wystawionej na cześć hiszpańskiej pary królewskiej. Sukces ten umożliwił mu nie tylko występy na innych scenach włoskich, ale zaowocował zaangażowaniem śpiewaka do La Scali przez samego Artura Toscaniniego. W Teatrze tym występował w sezonie 1924/25 śpiewając niezbyt wielkie partie basowe: Młynarza w *Śpiewakach norymberskich* Wagnera, Nazarejczyka w *Salome* i Benoit w *Cyganerii* oraz w światowej premierze *Nerona* Boito. Pełne sukcesów włoskie występy artysty (znanego tam jako Vladimiro Kasmar) trwały do 1933 roku. Oczywiście jego występy nie ograniczały się tylko do Półwyspu Apenińskiego. W „okresie włoskim” poznała go publiczność niemal całej Europy. Nie zapominał również o kraju rodzinnym - corocznie przyjeżdżał do Warszawy, Lwowa i Krakowa, występował na scenie, estradzie i w Polskim Radiu.

W tym właśnie okresie Kaczmar zbudował swój ogromny repertuar sceniczny obejmujący około 50 partii operowych. Śpiewał role mniejsze i większe z całej prawie literatury wokalne. Najczęściej wykonywał partie: Mefista, Kardynała Brogni w *Żydówce*, Borysa Godunowa, Alviso *Giocondzie*, Timura w *Turandot*, Faraona i Ramfisa w *Aidzie*, moniuszkowskiego Stolnika i Zbigniewa oraz partie wagnerowskie - Landgraфа w *Tannhäuserze*, Króla Henryka w *Lohengrinie* i Wotana w *Walkirii*. Miał możliwość występowania z najświetniejszymi dyrygentami, m. in. z Serafinem, Walterem, Ryszardem Straussem, Toscaninim. Prasa wysoko oceniała sztukę naszego artysty: *...śpiewał z piękną powagą frazowania, która daje poznać artystę pewnego i arcymuzycznego („Aida”),...szlachetność zarówno w wokalnym jak i dramatycznym traktowaniu postaci („Walkiria”),...wspaniały, dobrze wyszkolony głos, popisowe wykonanie pod względem scenicznym („Faust),...głos jego nie odznacza się imponującą siłą, posiada za to barwę i szlachetność brzmienia („Żydówka”).*

Włodzimierz Kaczmar

Po roku 1933 zagraniczne występy Włodzimierz Kaczmara stają się coraz rzadsze. W 1938 powraca do Polski i osiada na stałe we Lwowie. Wiąże się z Operą Lwowską, podejmuje także działalność pedagogiczną. Lata wojny spędza we Lwowie, zostaje profesorem miejscowej Akademii Muzycznej, w latach 1939 - 41 oraz 1944 - 45 prowadzi katedrę śpiewu i tzw. przysposobienia operowego. W tym okresie jego uczniami byli znani później śpiewacy Władysław Szeptycki i Zofia Czepielówna. W 1946 roku na zaproszenie ówczesnego rektora PWSM w Krakowie, prof. Zb. Drzewieckiego, obejmuje klasę śpiewu solowego na tejże uczelni. Od 1947 roku śpiewa jeszcze w operze - Mefista w Krakowie i Poznaniu.

Z klasy prof. Kaczmara wyszło grono znakomitych śpiewaków, z których wielu podjęło później także działalność pedagogiczną: Helena Szubert – Słysz, Janusz Zipser, Adam Szybowski, Stanisław Lachowicz, Lesław Pawluk, Władysław Malec-Malczewski, Barbara Niewiadomska, Kazimierz Myrlak, Jerzy Sypek, Wojciech Jan Śmietana, Teresa Wessely-Mackiewicz. Jedną z pierwszych uczennic profesora była późniejsza jego żona, Anna Przybyłowicz (1898 - 1970). Działalność pedagogiczną prowadzi do końca życia, umiera w Krakowie 1 grudnia 1964 roku. Po jego śmierci kontynuowała działalność i metodykę pedagogiczną męża.

Niniejszy wspomnienia oparto na pracy Stanisława Lachowicza „Włodzimierz Kaczmar - artysta śpiewak i pedagog” (monografia, AM Kraków, 1985). Nie udało się, niestety, dotrzeć do nagrań płytowych artysty, choć wzmianki o nich można znaleźć w przedwojennych czasopismach (nagrania dla Columbii). W archiwum Polskiego Radia – Małopolska znajdują się nagrania kilkunastu pieśni (Schumann, Greczaninow, Musorgski, Czajkowski, Rachmaninow, Ravel, Rameau) dokonane przez Włodzimierza Kaczmarę z towarzyszeniem fortepianu w latach 1950 - 1958. Są to oczywiście nagrania pochodzące z całkowicie schyłkowego okresu wokalnego artysty i nie odzwierciedlają piękna jego sztuki.

© Jacek Chodorowski
chodorowski@maestro.hb.pl